

Gebeden en verkondiging zondag 13 september 2009

'Alles is mogelijk voor wie gelooft'

Lezingen: Jesaja 45: 20-25 + Marcus 9: 14-29

Geliefden van onze Heer Jezus Christus,

'Waarom konden *wij* het niet?'

Die laatste vraag van de leerlingen blijft hangen. We hoorden net nog meer bijzondere, mooie, en ook hele confronterende uitspraken, maar deze springt er wat mij betreft voor vandaag uit. 'Waarom konden *wij* die geest niet uitdrijven?'

Het gaat hier om *onmacht*. Om de *harde confrontatie* met de grenzen van je eigen kunnen. De machteloosheid die er is als je voor iets komt te staan waarvan je weet dat je daar *geen antwoord* op hebt. Wat doe je dan? 'Waarom kunnen wij het niet?'

Ik denk dat dit voor iedereen *herkenbaar* zal zijn.

De machteloosheid bij een verlies, bij ziekte, of bij een wrede en onverwachte speling van het lot.

Het gaat wat mij betreft vandaag daarom *niet alleen* over die wonderbaarlijke genezing van die jongen zelf. Ik denk dat Marcus daar duidelijk genoeg in is, alhoewel hij de toestand van de jongen heel gedetailleerd en op een bijna angstaanjagende manier beschrijft.

Een eerste, vlugge blik zou je kunnen doen denken 'O, weer zo'n genezingsverhaal. Daar hebben we er al meer van gehoord.' Maar zoals wel vaker het geval is, doe je zo het evangelie geen recht. Er is meer, veel meer. Iemands noemde het eens een 'kruispuntverhaal' van allerlei thema's.

Allereerst staat het verhaal in direct verband met het *voorafgaande*. We lazen immers aan het begin: 'Toen ze – en dat zijn Jezus, Petrus, Johannes en Jakobus- *terugkwamen* bij de andere leerlingen'. De evangelist verwijst dan terug naar de *verheerlijking op de berg* eerder in het hoofdstuk. Het verhaal waarin Jezus, samen met de drie meest geliefde discipelen, boven op de berg Mozes en Elia ontmoet, en waar de hemel even open gaat en de stem van God klinkt: 'Dit is mijn geliefde zoon!'

We belandden dus in ons gedeelte van een prachtig, *hemels tafereel*, daar boven op die berg, van een Vader en zijn geliefde Zoon, weer terug in het *dal*. In de 'gewone' wereld, waar *een andere vader* machteloos staat bij de ziekte van zijn zoon.

Het is daardoor ook een verhaal van grote *tegenstellingen*.

Er is sprake van *discussie*, onenigheid. *Harde uitspraken*, van Jezus zelf, woorden die hij leent van Mozes. Maar die had hij dan ook net ontmoet.

Er is de *onmacht van de leerlingen*, en de *macht van Jezus* om wel te genezen.

Er is het *ongeloof van de leerlingen*, en het *geloof van die vader*.

Er is die subtiele, maar overduidelijke *voortwijzing* naar wat komen gaat, gepaard met alle onbegrip van de omstanders. Jezus doet de jongen immers weer *opstaan*, daar waar de dood hem definitief leek te hebben overwonnen.

Tenslotte is het nog maar de vraag *wie* er nu eigenlijk genezen wordt in dit verhaal.

Ja, natuurlijk vooropgesteld, die jongen. De ellendige situatie waar hij van jongs af aan al in verkeerde, wordt door Jezus een halt toegeroepen. In de ogen van de omstanders en de schrijver was hij door een duivelse geest bezeten, met onze blik hoogstwaarschijnlijk iemand die zwaar leed aan *epileptische aanvallen*.

Maar misschien wordt ook *zijn vader* zelf genezen. Genezen van zijn angst, van zijn onmacht. Kijk maar hoe de vader als het ware ten positieve verandert tijdens het verhaal.

Eerst *gebod* hij de leerlingen nog zijn zoon te genezen, geen vraag, maar een opdracht.

Later, toen Jezus erbij kwam, vroeg hij hem heel *voorwaardelijk*, 'Maar *als* u iets kunt doen, heb dan medelijden met ons en help ons!'

En uiteindelijk horen we hem dan *uitroepen*, 'Ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp!'

Dat is eigenlijk nog *veel te zacht* uitgedrukt, want in de grondtekst is het dezelfde *schreeuw* waarmee de geest de jongen verlaat. Alle wanhoop, alle verdriet en pijn om zijn kind, de vader roept het uit en belijdt op een prachtige en aangrijpende manier zijn geloof. Een geloof, dat niet nu ineens *wel genoeg* is, maar dat een uitroep is van vertrouwen *en* afhankelijkheid. 'Ik geloof, Heer, maar ik heb U zo nodig om mij te helpen te geloven'.

En dan kun je je ook nog afvragen of de *discipelen* hier niet genezen worden. In ieder geval worden zij voor de vraag gesteld hoe het zit met *hun vertrouwen* in God, in Jezus.

En ik trek de lijn maar meteen door naar *ons*, naar ons als leerlingen en volgelingen van Jezus. Hoe zit het met ons vertrouwen? *Wat doen wij* als we geconfronteerd worden met onze onmacht, met ons ongelooft?

Jezus leert ons hier niet hardhandig de les. Wel wil het verhaal laten zien dat discipelschap niet te maken heeft met het hebben van voldoende geloof, maar met een *voortdurend besef* dat we zouden moeten leven in vertrouwen en ontvankelijkheid. 'Wij geloven, maar helpt U ons daarmee, want er is ook zoveel ongeloof, en moeite om *echt* te kunnen vertrouwen.'

Sterker nog, dit verhaal over onmacht en ongeloof, stelt uitdrukkelijk *een vraag* aan ons als kerk, als leerlingen van Jezus. Waar kunnen mensen bij ons voor aankloppen, waar en hoe kunnen wij antwoord geven op mensen zoals die vader? Met andere woorden: Waarop zijn wij aanspreekbaar? Wat mag men van ons vragen, verwachten?

Het kan en mag daarom *niet* bij de onmacht en het ongeloof blijven. Jezus wil ons leren te leven *vanuit geloof, vanuit vertrouwen en gebed*.

Blijft dan staan *die ene uitspraak* van Jezus, het antwoord dat hij geeft aan de vader. 'Of ik iets kan doen? *Alles is mogelijk* voor wie gelooft'

Een uitspraak die, losgemaakt uit haar context, op verschrikkelijke manieren is en nog steeds wordt gebruikt. Maar Jezus' antwoord op onze onmacht is geen verwijt dat we niet genoeg geloven, niet hard genoeg bidden, niet de juiste leerstellingen aanhangen.

Want als je hier een *wet* van maakt, 'alles is mogelijk als je maar gelooft', en als je dat omdraait, dan krijg je hoe dan ook een bijzonder on-Bijbels en verwerpelijk geloof dat zegt dat je niet genoeg gelooft als je niet geneest, ook al heb je veel gebeden en gehoopt. Of het beeld van een God die schijnbaar willekeurig de één wel en de ander niet helpt. Gaat het je goed, dan is God met je.

Nee, nee en nog eens nee. Ik benadruk dat maar eens heel sterk, want ik kom die gedachte nog heel vaak tegen. Wij hebben toch diep in ons gegrift staan dat we eerst een bepaalde mate van geloof moeten hebben, of dat we *toch niet* goed of bijzonder genoeg zijn, zoals we zijn.

Daarbij past deze manier van kijken met 'alles kan als je maar genoeg gelooft' ook bij onze *maakbare wereld*. Nog steeds, ook al stort dit beeld toch echt overal in. De wereld blijkt niet eindeloos maakbaar en verbeterbaar. Grenzen worden opgerekt, maar ze blijven er wel. En nieuwe grenzen roepen weer nieuwe problemen op. Om aan te sluiten bij de vraag van het begin: Wij lopen zo ontzettend vaak tegen *onze onmacht* aan. En wat *doen* we dan?

'Alles is mogelijk voor wie gelooft.'

Is dat nu een pijnlijk en confronterend antwoord van Jezus, of toch niet?

Kijken we nog eenmaal naar die vader. Hoe ook hij wordt genezen, hoe hij wordt gevormd, herschapen door wat Jezus tegen hem zegt.

Hij roept uit: 'Ik geloof, Heer, maar kom mijn ongeloof te hulp!' Het is geloof dat *vertrouwen* is. Geloof dat uitspreekt, ja zelfs uitschreeuwt: 'Heer, ik wil zo graag, maar ik weet dat ik het zelf niet kan. Dat ik het zelf niet *hoef* te kunnen, want U helpt mij. U komt naar mij toe, in plaats van andersom, U woont in mij.'

'Ik geloof' gaat daarom altijd en net zo goed over wat ik *niet geloof*, niet geloven kan. Durft het ongeloof toe te laten. 'Ik geloof' legt mijzelf open, en *laat los* alle maakbaarheid en hoge verwachtingen van mijzelf en anderen.

'Ik geloof' maakt van het *gebed* geen trucje, of de opdracht om het dak er af te bidden, maar de ervaring dat je er niet alleen voor staat. Dat je een relatie met God met hebt, dat je je ontvankelijk mag opstellen, dat je mag leven met het oog op de Ander.

'Waarom konden wij dat niet?' We zullen in ons leven voortdurend tegen die vraag blijven aanlopen. Zo is het leven nu eenmaal, en het zal tot wanhopens toe voorkomen. En het vinden van een antwoord op die vraag zal er evenmin gemakkelijker op worden.

Maar gelukkig *schenkt* God ons geloof. De *kracht* om jezelf te durven overgeven aan Gods liefde. Niet om het onmogelijke ineens mogelijk te maken, maar om in alle onmacht die een mens kan voelen, erop te vertrouwen dat je aangesproken wordt vanaf de andere kant.

Geloven is zo voor alles een *vertrouwenszaak*. Niet wat ik allemaal 'kan' als ik geloof, maar wat ik durf over te geven en los te laten, in handen van de Eeuwige te leggen, en te leven in het hier en nu.

Jezus wijst zijn leerlingen op het *gebed*. Jezus wijst ons als kerk op het gebed, op de taak een biddende gemeenschap te zijn. Geloven kan zo tot een levenslang gebed worden. Niet zozeer een gebed om een goede afloop, maar een gebed waarin wij samen met God ons leven aan hem durven toevertrouwen, in een leven zonder angst. Net zolang totdat God het laatste 'waarom' zachtjes met zijn liefdevolle handen heeft omvat en omgevormd, en ons doet opstaan.

'Ik geloof, Heer, maar kom mijn ongeloof te hulp!'
In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Meditatie op de Startzondag 13 september 2009

'Wij geloven!'

Gemeente, geliefden van onze Heer,

Startzondag 2009.

Een begin van het nieuwe seizoen in de gemeente en het kerkenwerk. De scholen zijn alweer een tijdje geleden begonnen, de vakanties zijn voorbij, de eerste vergaderingen zijn al weer geweest en volgende week hopen we onze nieuwe ambtsdragers te begroeten.

Waarom dan nog zo'n startzondag en zo'n startdienst?

Want eigenlijk hebben we als gemeente ook een andere kalender dan die van de scholen en verenigingen. Met Advent, straks weer aan het einde van november, wordt er een begin gemarkeerd van een nieuw kerkelijk jaar.

Toch vieren we vandaag met elkaar dit begin, deze dag.

Na een zomerperiode komt immers alles weer op gang, en ook de kerk wil deel zijn van het 'gewone' leven, dat nu weer van start is gegaan. En het mag voor alles een blij en vreugdevol moment zijn.

We vieren dat we er zijn, opnieuw, met nieuw opgedane krachten, ideeën, plannen en een honger naar inspiratie. We vieren dat opnieuw op weg gaan als gemeente van Christus. Op zoveel verschillende manieren, op zondag in de kerk, maar ook thuis en op zoveel andere plaatsen.

Het thema is dit jaar 'Wij geloven!'

We sluiten ons daarmee aan bij heel veel andere gemeentes in ons land. Niet alleen onze onderlinge verbondenheid in geloof staat zo centraal, maar ook de band met de velen kerken om ons heen. Dat willen we ook laten zien vandaag, vandaar op de voorpagina van de Nieuwsster.

Straks zal ik wat zeggen over hoe als voorbereidingsgroep dit thema hebben uitgewerkt voor vandaag.

'Wij geloven!'

Wij geloven met elkaar, dat is wat ons bindt, wat ons drijft.

Natuurlijk vormen we een bont geheel, want ieder heeft zo zijn of haar eigen invulling van geloof.

Neem alleen al de liederen van deze dienst om de verschillen te zien.

Er zitten woorden bij, die al meer dan 2500 jaar oud zijn, er zitten nieuwe woorden bij.

We zingen oeroude melodieën, uit de 16^e eeuw, zoals Psalm 122, maar ook nieuwere liederen, aangepast aan deze tijd. Je zou kunnen zeggen 'een ratjetoe', maar je kunt ook zeggen: Wat mooi dat geloof op zoveel prachtige manieren leeft en vormgegeven wordt.

'Wij geloven!' verbindt ons met elkaar, maar ook vroeger, het heden en de toekomst.

Soms kunnen we veel delen, in de kerkdiensten, soms beleven we het meer persoonlijk. Maar aan het begin van een nieuw seizoen, is het goed om hier eens met elkaar bij stil te staan.

Wat betekent geloven voor ons?

Wat doen we zoal met en door ons geloof?

Alleen al het weten van elkaar en het delen ervan, zelfs al is het zonder woorden, kan ons een groter gevoel van verbondenheid met elkaar en met God geven.

'Ik geloof' kan soms zo zwak klinken, maar wordt opgenomen in het 'Wij geloven!'

Ik heb een afbeelding van een icoon meegenomen, waaraan ik moest denken bij de voorbereiding op deze dienst. Hij is getiteld 'Jezus en zijn vriend', en dateert al uit de zesde eeuw.



Maar voordat ik er wat meer over zeg, lees ik eerst een kort gedeelte voor uit het Johannes-evangelie:

12 Mijn gebod is dat jullie elkaar liefhebben zoals ik jullie heb liefgehad.

13 Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden. 14 Jullie zijn mijn vrienden wanneer je doet wat ik zeg. 15 Ik noem jullie geen slaven meer, want een slaaf weet niet wat zijn meester doet; vrienden noem ik jullie.

We zien op deze icoon hoe Christus zijn hand legt op de schouder van zijn vriend om samen met hem op te lopen, om hem te vergezellen. Deze vriend is een historisch figuur, de abt Menas, maar hij vertegenwoordigt ook ieder van ons. Wij kunnen die ander zijn.

De icoon wil zeggen: Christus, de Opgestane, is weliswaar onzichtbaar voor onze ogen, maar wij kunnen desondanks ons toevertrouwen aan zijn aanwezigheid. Hij legt zijn arm op onze schouder en loopt met ons mee. Hij vergezelt elke mens. Sterker nog, hij noemt ons zijn vrienden.

Ondanks alle verschillen die er soms onder ons bestaan in kerk en geloof, ondanks de moeite die we soms hebben om nog te kunnen geloven, Jezus noemt ons zijn vrienden.

God wil op zo'n manier met ons verbonden zijn, als Jezus liet zien: Als vriend.

En ook al is iedere vriendschap weer anders, toch is er die basis van vertrouwen, van veiligheid, van liefde, voor iedereen.

Misschien kan deze icoon zo helpen om vandaag deze Startzondag met elkaar te vieren als vrienden, vrienden van God en van elkaar. Gods liefde voor een ieder van ons, verbindt ons, is trouw. En tegelijk is het een liefde met alle ruimte, met alle eigenheid voor een ieder van ons. Jullie zijn mijn vrienden.

Nu nog een paar opmerkingen over het vervolg van de dienst.

Het thema 'Wij geloven!' is uitgewerkt in een uitgebreid programma, dat jullie op p.6 en 7 van de liturgie zien staan. De gemeente laat veel van zichzelf zien vandaag, er is op veel verschillende manieren en voor alle leeftijden kans om met geloven anno nu bezig te zijn.

Er komen zodadelijk twee rondes van ieder een kwartier. Iedereen kan dus twee activiteiten bezoeken, die op verschillende plekken worden gehouden, hier in de kerkzaal, in de consistorie, buiten en in de Magneet.

We lopen ze even snel langs:

Er kan gewandeld worden, terwijl je een goed gesprek met elkaar hebt. Een zogenaamde Emmaus-wandeling; op weg gaan met je vragen en wie weet komt die Derde persoon, met een hoofdletter, er ook bij. Uiteraard kun je de vragen, die hier op de tafel liggen, ook zittend met elkaar bespreken, hier in de kerk.

Er is de mogelijkheid om een stukje KR-vergadering mee te maken; onze voorzitter laat zien waarom met recht de KR het kloppend hart van onze gemeente is. Achter in de kerk, en er worden een paar heel bijzondere agendapunten behandeld!

Er kan een korte film over Taizé bekeken worden, in de consistorie. Waar heeft die dominee het nu nog steeds over...

Hier, onder het orgel, kan spontaan een cantorij gevormd worden als u van zingen houdt. Iedereen kan meedoen, en er worden twee speciale startzondag-liederen geoefend. In de tweede ronde zingen we met begeleiding van Rijnke bekende liederen van Johan de Heer.

Er kan creatief met het thema gewerkt worden; hier onder de galerij kan een collage gemaakt worden met daarop jouw invulling van het thema 'Wij geloven!'

Voor de tieners is er de mogelijkheid om de mooiste foto's te maken. Laat eens zien met een mooie foto wat geloven voor jou betekent, of waar het mee uitgedrukt kan worden. In en rond de kerk zijn er vast genoeg voorbeelden te vinden!

En tenslotte, maar zeker niet in de laatste plaats: de KND houdt open huis! Ik weet zeker dat iedereen eigenlijk wel heel nieuwsgierig is wat die kinderen daar toch altijd doen..! Nou, ze nodigen iedereen vandaag uit om het mee te maken! Een bezoekje aan de Magneet is toch wel bijna onvermijdelijk vandaag...

Kies dus twee keer iets uit, en vier met elkaar dat we geloven!

Voor hen die moeilijk kunnen lopen, u kunt vast wel even geholpen worden. En mocht u liever blijven zitten, dan kan dat natuurlijk ook. Hier in de kerk wordt prachtig gezongen, daar kan iedereen naar luisteren.

Na twee ronden, met daartussen een paar minuten wisseltijd, komen we hier weer samen. Wilt u dan a.u.b. z.s.m. weer op uw plek gaan zitten. Gaan we nu van start, geven we eerst de kinderen hun lichtje mee en wensen we elkaar een goede dienst!